

Smittorisk – ett problem på arbetet

Host, host, attjo prosit. Tillbaka på jobbet, full fart på smittspridningen igen.

- Vi borde kanske vara lite mer asiatiska i vårt beteende, använda munskydd när vi är sjuka och inte skaka hand, säger Jakob Löndahl, forskare i aerosolteknologi.

Det finns mycket att vinna på att få ner den luftburna smittan, säger Jakob Löndahl, som leder ett projekt kring smittspridning i operationssalar. Det blir kostsamt för både individen och samhället om det kommer in smitta i kroppen och nya operationer måste till.

Jakob Löndahl är fysiker, han samarbetar med operationsavdelningen vid Helsingborgs lasarett, danska mikrobiologer knutna till Aarhus universitet och totalförsvarets forskningsinstitut FOI. I det flärdfria labbet nere i källaren på institutionen för designvetenskaper på Lunds tekniska högskola ska forskarna ta reda på hur de luftburna mikroorganismerna överlever.

Smittspridning är en reell arbetsmiljörisk inte bara för sjukvårdspersonal. De som jobbar på förskolor och äldreboenden är också väldigt utsatta.

Forskarna ringar även in nya områden, där luftburen smitta hotar. Det växer till exempel mycket mikroorganismer i mat och avfall, som de som tömmer soptunnor och de som sprider slam på åkrarna utsätts för. Det har rapporterats att människor som arbetar i reningsverk har drabbats av oförklarliga sjukdomar liksom de som tvättar simbassänger och soptunnor med högttrycksvätt. Den fina

vattendimman som uppstår kan innehålla luftburen smitta, som de andas in.

Jakob Löndahl och Mats Bohgard, professor vid avdelningen för ergonomi och aerosolteknologi på Lunds tekniska högskola, förevisar entusiastiskt den avancerade mätutrustningen i sitt labb. Här står olika instrument för att bestämma bland annat storlek, massa, kemisk sammansättning och densitet hos luftens partiklar. Med dessa ska man också undersöka hur stora partiklarna är som de smittbärande organismerna sitter på, när de nästlar sig in i kroppen. I biokuben, en specialbyggd metallkammare, kan man se hur de påverkas av luftfuktighet och temperatur.

Frågan är om det är bra eller dåligt att sänka temperaturen. Ska man alls ha luftkonditionering?

- Smitta sprids säkert lättare i kontorslandskapet, eftersom det är ett enda rum, säger Mats Bohgard. Att undersöka den typen av inomhusmiljöer är nästa steg.

Smittspridning har också med beteende att göra, påpekar Mats Bohgard. Folk går till jobbet fast de är sjuka, mycket på grund av de slimmade organisationerna. Stress och dålig sömn försämrar immunsvaret, och så sluts den onda cirkeln. Ska man nödvändigtvis gå till jobbet finns kanske anledning att överväga det asiatiska bruket av munskydd. Och sättet att hälsa, utan kroppskontakt.

- Mest effektivt är att stanna hemma när man är sjuk, säger Mats Bohgard.

ELISABETH VENE

elisabeth.vene@arbetarskydd.se

Det är oklart hur munskydd egentligen verkar. Men munskydd och även den positiva omgivningen förhindrar smitta.

Så slipper du smitta och smittas

■ Man klarar sig bäst på ett

■ Hosta i armvecket, inte i handen